

Pedagogisch beleidsplan

Inhoudsopgave

Het belang van het pedagogisch beleidsplan	4
Pedagogische uitgangspunten	5
<i>Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid</i>	<i>5</i>
Algemeen.....	5
Vertrouwen	5
Emotionele veiligheid.....	6
Vrijheid.....	6
Op het kinderdagverblijf.....	6
Op de buitenschoolse opvang	6
Leren in groepsverband.....	7
Sfeer en communicatie	8
Individueel leerproces.....	8
Positief zelfbeeld.....	8
Wennen	8
Beginnen op het kinderdagverblijf	8
Over naar de peuters.....	9
Wennen bij de buitenschoolse opvang.....	9
<i>Het bevorderen van de persoonlijke competentie</i>	<i>10</i>
Op het kinderdagverblijf.....	10
Op de buitenschoolse opvang	11
Motorische ontwikkeling	11
Op het kinderdagverblijf.....	11
Op de buitenschoolse opvang	12
Cognitieve ontwikkeling	12
Op het kinderdagverblijf.....	12
Op de buitenschoolse opvang	12
Taalontwikkeling	13
Creatieve ontwikkeling.....	13
<i>Het bevorderen van de sociale competentie</i>	<i>13</i>
<i>Het bevorderen van de morele competentie</i>	<i>14</i>
Het goede voorbeeld	14
Gewenst gedrag	15
Regels.....	15
Op het kinderdagverblijf.....	15
Op de buitenschoolse opvang	16
Vieren	16
Verjaardagen op het kinderdagverblijf.....	17
Verjaardagen op de buitenschoolse opvang	17
Sinterklaas	17
Kerstfeest.....	17
Overige vieringen.....	17
Thema's	17
Ouders	18
<i>Contact en vertrouwen</i>	<i>18</i>
<i>Overdracht en kennisuitwisseling</i>	<i>18</i>
Intakegesprek op het kinderdagverblijf.....	18

Intake op de buitenschoolse opvang	18
Het ouderportaal	19
Dagelijks contact.....	19
Voortgangsgesprekken.....	19
Zorgkinderen.....	20
<i>Overige communicatie met ouders</i>	21
Persoonlijke opbergvakjes.....	21
De nieuwsbrief.....	21
Website.....	21
Oudercommissie.....	21
Activiteitencommissie “Kiekeboe”.....	22
Pedagogisch medewerkers	22
<i>Scholing en opleiding</i>	22
<i>Pedagogisch handelen</i>	22
<i>Vaste gezichten</i>	22
<i>Mentoren</i>	23
<i>Stagiaires en invalkrachten</i>	23
<i>Andere medewerkers</i>	24
Algemene zaken.....	24
<i>Groepen</i>	24
<i>Groepsgrootte</i>	25
<i>Drie-uursregeling</i>	25
Kinderdagverblijf:	25
Buitenschoolse opvang:	25
Groepsindeling op het kinderdagverblijf	26
Groepsindeling op de buitenschoolse opvang	26
Dagelijkse werkwijze	27
<i>Dagindeling</i>	27
Dagindeling van de babygroep.....	27
De dagindeling van peutergroep en de dreumesgroep	27
Dagindeling op de buitenschoolse opvang.....	28
Voorschoolse opvang	29
<i>Brengen en halen</i>	29
Op het kinderdagverblijf.....	29
Op de buitenschoolse opvang	30
Ophalen van school	30
<i>Ruilen en extra opvang</i>	30
<i>Zieke kinderen</i>	30
<i>Medicijnenprotocol</i>	31
Kwaliteit en actualiteit.....	31

Het belang van het pedagogisch beleidsplan

Kinderopvang “De Klompjes” draagt samen met U de verantwoordelijkheid voor een goede opvoeding en begeleiding van uw opgroeiende kind van 0 tot 13 jaar. Het stimuleren van de ontwikkeling van uw kind is mede een taak van “De Klompjes”.

Om dit zo goed mogelijk te doen, werken wij vanuit een onderbouwde visie op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen en onze rol hierin. De basis hiervoor wordt gevormd door de vier centrale pedagogische doelen zoals die door Walraven e.a. geformuleerd zijn in 2005 en die ook in de nieuwe IKK als uitgangspunten genomen zijn:

- Het bieden van emotionele veiligheid
- Het bevorderen van de persoonlijke competenties
- Het bevorderen van de sociale competenties
- Het bevorderen van de morele competentie, de overdracht van normen en waarden

Dit pedagogisch beleidsplan is een fundament voor ons werken en de dagelijkse praktijk bij Kinderopvang “De Klompjes”. De verschillende aspecten van verantwoorde opvang vragen niet om een bepaald resultaat te bereiken in de ontwikkeling van een kind, maar om een bepaalde inspanning te leveren tijdens deze opvang.

Over het pedagogisch beleidsplan wordt voortdurend nagedacht en het wordt tenminste jaarlijks geactualiseerd. Onze pedagogisch medewerkers vormen daarin de spil. Daarnaast speelt ook de oudercommissie hierbij een belangrijke rol: zij adviseren en controleren. Zij zijn, door het afnemen van opvang voor hun kinderen, bij uitstek ervaringsdeskundigen over hoe wij onze visie in praktijk ten uitvoer brengen.

Pedagogische uitgangspunten

Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid

Er wordt op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgegaan. Er is respect voor de autonomie van kinderen, er worden grenzen gesteld aan en structuur geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen.

Alle kinderen zijn anders. Alle kinderen zijn bijzonder. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich zo vertrouwd voelen dat ze zichzelf durven te zijn. Zodat ze kunnen lachen als ze blij zijn en durven huilen als ze verdrietig zijn.

Onze pedagogisch medewerkers werken altijd vanuit vertrouwen. Doordat zij zichzelf durven te laten zien en bovendien oprecht in de kinderen geïnteresseerd zijn, willen we de voorwaarden scheppen aan de hierboven geformuleerde voorwaarden te voldoen. De interactievaardigheden van de pedagogisch medewerkers krijgen structureel aandacht. Dagelijks op de groep, op gezette momenten tijdens teamvergaderingen, door herhaling van leerstof.

Daarnaast beschikt kinderopvang “De Klompjes” over een veiligheids- en gezondheidsbeleid waarin de fysieke en emotionele veiligheid van kinderen, ouders en collega’s aandacht heeft. Hiernaar verwijzen wij graag voor meer inzicht over concrete beslissingen op dit vlak.

Algemeen

Op al onze eigen locaties is tijdens de bouw rekening gehouden met de eisen rondom kind veiligheid. Jaarlijks wordt op alle locaties een controle uitgevoerd door de GGD. Rapporten hiervan kunt u nalezen op de website van “De Klompjes”.

Door middel van schoonmaaklijsten voor zowel de schoonmaakster als de medewerkers op de groepen, dragen wij er zorg voor dat alles goed schoon blijft. Door met vaste lijsten te werken zorgen we ervoor dat we niets vergeten.

Ook wat betreft voeding en verzorging van de kinderen wordt er aandacht besteed aan de hygiëne. Er is een voedingsbeleid, we wassen onze handen voor en na het eten, en op het kinderdagverblijf wordt na iedere verschoning het aankleedkussen gedesinfecteerd. De vloeren en het speelgoed worden goed schoongehouden.

Jaarlijks nemen wij ons calamiteitenplan door. Waar nodig wordt dit bijgewerkt. De actuele versie is altijd beschikbaar op de website.

Vertrouwen

Bij de geboorte van een kind heeft het allerlei mogelijkheden in zich, die de eigenheid van het kind gaan vormen. Wil een kind deze mogelijkheden optimaal kunnen benutten en zich kunnen ontplooien, dan moet een kind zich veilig en vertrouwd voelen. Bij ons staat dit voorop.

Wij proberen deze veilige en vertrouwde omgeving te creëren door de keuzes die wij maken in de inrichting van onze groepen en het materiaal dat wij kiezen om mee te spelen.

Heel belangrijk voor het vertrouwen vinden wij de aanwezigheid van vaste pedagogisch medewerkers op de groepen. Met hen kan het kind, maar ook de ouder/verzorger een vertrouwensband opbouwen. Dan is vertrouwen breed aanwezig in de omgeving waar het kind door ons wordt opgevangen.

Daarnaast maken wij, om het vertrouwen te stimuleren, bewust gebruik van vaste, herkenbare momenten in de dag. Denk hierbij bijvoorbeeld aan eet- en drinkmomenten of het vieren van verjaardagen. Dit worden zo rituelen die bij “De Klompjes” horen en deze bieden houvast en saamhorigheidsgevoel, beiden voorwaarden voor het ervaren van vertrouwen.

Ook gelden er op alle locaties vaste, bij de leeftijd en de omgeving passende regels waar de kinderen zich aan leren te houden. Deze staan beschreven in de huisregels. De regels worden spelenderwijs aangeboden, scheppen duidelijkheid en geven een veilige basis aan het spelen op de groep. Op deze manier willen we de situatie zo vertrouwd en herkenbaar mogelijk maken voor alle kinderen.

Emotionele veiligheid

Kinderen worden aan ons toevertrouwd. Wij willen in de opvang een betrouwbare, veilige partner zijn. De fysieke veiligheid waarborgen wij door de speelomgeving te controleren en hierover met elkaar in gesprek te blijven. Dit proces is in ons veiligheids- en gezondheidsbeleid opgenomen.

De emotionele veiligheid van kinderen, maar ook van ouders en collega's is daarin ook uitvoerig uitgewerkt, per locatie en deelgebied. Wij verwijzen hier graag naar voor meer informatie.

Vrijheid

Vrijheid vinden wij belangrijk als basis van onze opvang. Er is respect voor de autonomie van kinderen, omdat zij uniek zijn. Wel bieden we een herkenbare structuur in de dag, die rust geeft en duidelijkheid schept.

De tijd die er dan ontstaat, is altijd in eerste instantie tijd waarin in vrijheid gespeeld wordt. Het kind is de eerste vormgever van deze speeltijd, het kan altijd kiezen wat het wil gaan doen.. De pedagogisch medewerkers werken voorwaardenscheppend en zijn er voor om de spontane ontwikkelingsmomenten van het kind, die hij/zij bijv. opdoet tijdens spel, te stimuleren, uit te leggen of positief te belonen. Het kind krijgt bij ons alle vrijheid om zich in zijn/haar eigen tijd en manier te ontwikkelen, binnen de dagelijkse basisstructuur en de activiteitenvoorstellen die er gedaan worden.

Op de buitenschoolse opvang hechten we bovendien groot belang aan de inbreng van de kinderen wat onze opvang betreft. We vragen ze regelmatig naar hun mening en de plannetjes die de kinderen verzinnen worden waar mogelijk uitgevoerd.

Op het kinderdagverblijf

Door goed naar de kinderen te kijken en te luisteren in de groepsactiviteiten en tijdens het vrij spel, door contact met ze te leggen, vragen te stellen en te reageren op hun boodschappen, door gesprekken met ze te voeren en door met ze te knuffelen (als de kinderen daaraan behoefte hebben) proberen wij de kinderen steeds beter te leren kennen naarmate ze zich ontwikkelen. De sensitieve responsiviteit van de pedagogisch medewerkers is essentieel. Dat geeft een basis van vertrouwen van waaruit kinderen emotionele veiligheid voelen. Wij kiezen heel bewust voor zoveel mogelijk vaste gezichten op alle groepen, zodat de band die kinderen met de pedagogisch medewerkers aangaan bestendig is. Dit vormt de basis om de krachten, talenten en ontwikkelpunten van elk kind te ontdekken. Zo kunnen wij de kinderen de ruimte geven die ze nodig hebben, ze waar nodig dat kleine duwtje in de rug te geven om een leermoment aan te gaan.

Daarnaast vinden we het onderhouden van goed contact met de ouders/verzorgers van het kind zeer belangrijk; regelmatig praten we samen over de ontwikkeling van het kind. We stemmen op elkaar af hoe we hier en thuis met bepaalde zaken omgaan.

Op de buitenschoolse opvang

Een kind moet voldoende zijn uitgerust om zich prettig te voelen in een groep. Een lange dag op school kan vooral voor de jongere kinderen vermoeiend zijn. In onze hectische samenleving

wordt de echte vrije tijd van het kind steeds meer bedreigd. Wij vinden dat kinderen ook recht hebben op hun vrije tijd. Wij garanderen deze vrije tijd voor het kind door te stellen: meedoen mag, maar niet meedoen mag ook!

Binnen het groepsgebeuren worden vele activiteiten ondernomen om het kind te ondersteunen en eventueel te sturen in de verschillende aspecten van zijn ontwikkeling. Zo wordt er geplakt, geverfd en gekleurd, vaak ook naar aanleiding van een project. Met verschillende groepjes kinderen worden er gezelschapspelletjes gespeeld. We stimuleren kinderen samen dingen te ondernemen.

In principe hoeven de kinderen die naar de buitenschoolse opvang komen niet deel te nemen aan de activiteiten die wij ze aanbieden. Ze mogen wel, maar hoeven niets! De pedagogisch medewerkers vinden het wel belangrijk dat de kinderen ook leren om zelf te ontdekken wat ze willen doen, om zo verveling te voorkomen. Hierin is begeleiding altijd aanwezig. Kinderen mogen andere kinderen niet in hun spel storen als zij geen zin hebben om zelf iets te ondernemen.

Kinderen op de buitenschoolse opvang gaan in principe meer hun eigen gang, zij hebben hun voorkeuren en wensen duidelijker. Door toch altijd bewust te observeren, te luisteren en een actieve, geïnteresseerde en open houding naar alle kinderen te hebben, door contact met ze te leggen en samen met hen activiteiten te ondernemen, kortom: door nabijheid te bieden willen wij de kinderen leren kennen. Voor het voelen van emotionele veiligheid is het essentieel dat kinderen weten dat ze gezien worden en dat ze er mogen zijn, met al hun sterke en minder sterke punten.

Wij kunnen als pedagogisch medewerkers een steuntje in de rug geven als kinderen zich in situaties (met anderen) onzeker voelen, ze stimuleren om dingen te leren. Op de buitenschoolse opvang zijn duidelijke regels, waar iedereen zich aan moet houden. Ook dat biedt emotionele veiligheid, niemand is meer dan anderen en iedereen telt mee.

Het contact met ouders is op een buitenschoolse opvang vaak minder frequent. Wij proberen om ouders betrokken te houden door actief contact met hen te blijven zoeken, ook al is het ophaalmoment vaak maar kort. Dit is de enige gelegenheid die wij structureel hebben om de middag of de dag door te nemen. Hoewel kort willen wij dit altijd graag.

Wanneer er bijzonderheden zijn zullen wij te allen tijde contact met ouders opnemen om af te stemmen hoe er met dingen het best kan worden omgegaan. Er kan natuurlijk ook altijd tijd vrij gemaakt worden wanneer ouders met vragen komen.

Leren in groepsverband

Uw kind maakt op alle locaties deel uit van een groep. Een groep bestaat bij ons meestal uit kinderen van ongeveer dezelfde leeftijd met vaste pedagogisch medewerkers per groep op vaste dagen met incidenteel een vaste invalkracht en eventueel een groepshulp of stagiaire.

In de meeste gevallen doet uw kind andere ervaringen op dan thuis. Een deel van onze aandacht gaat uit naar “het kind in de groep”, zodat uw kind kan leren omgaan met andere kinderen, kan leren opkomen voor zichzelf, leert de ander te respecteren en leert zich te interesseren voor anderen en dingen met hen te delen. Onze pedagogisch medewerkers hebben oog voor de individuele inbreng van elk kind in de groep.

Het beleid van “De Klompjes” is erop gericht de algemene geldende normen en waarden na te leven en over te brengen op de kinderen. Houd rekening met elkaar, wees aardig voor een ander en onenigheid positief oplossen zijn voorbeelden hiervan. Ook stimuleren we de kinderen om elkaar te helpen bijv. met gordels om doen in de bus. Of we laten kinderen elkaar iets leren, bijv. het ene kind dat heel vaardig is met de computer kan een kind, dat daar nog niet zo vaardig

mee is, daar iets over leren. Onze pedagogisch medewerkers geven te allen tijde het goede voorbeeld en begeleiden de kinderen hierbij op positieve wijze.

Sfeer en communicatie

Wij vinden het van groot belang dat de kinderen zich vertrouwd en veilig voelen bij “De Klompjes”. Door vaste pedagogisch medewerkers op de groep en vaste herkenbare momenten in de dag (eten, drinken e.d.) willen we de situatie zo herkenbaar mogelijk maken. De pedagogisch medewerkers steken er veel tijd in om het kind te leren kennen, zijn/haar beweegredenen te leren begrijpen en een vertrouwensband op te bouwen. Maar ook de omgang met andere kinderen van de groep is van groot belang. Ook bij hen dient het kind zich vertrouwd en op zijn/haar gemak te voelen. Daarom stimuleren wij ook de kinderen om gezamenlijk dingen te ondernemen en bij onenigheid dit gezamenlijk op te lossen. Respect voor elkaar en rekening houden met elkaar zijn dan ook belangrijke waarden die wij de kinderen proberen bij te brengen.

Individueel leerproces

Wat betreft de omgang met het leerproces van elk individuele kind gaan we uit van de eigen aard en het temperament van uw kind. Wij vinden het onze taak om kinderen de gelegenheid te geven hun nieuwsgierigheid te bevredigen en deze te prikkelen.

De omgeving moet tegemoet komen aan de behoefte om ervaringen op te doen. Onze pedagogisch medewerkers hebben zich als doel gesteld de kinderen te stimuleren en te begeleiden.

Daarnaast leert het kind om zich in bepaalde situaties aan te passen aan de geldende regels. Hierbij bereidt het kind zich voor op het omgaan met anderen in een groep, zoals hij/zij dat ook zal gaan doen of al doet op de basisschool en ook later in de maatschappij zal moeten doen. Het individuele leerproces dat wij van elk kind willen stimuleren krijgt zo een verantwoord kader. Deze kaders zijn vanzelfsprekend aangepast aan de leeftijd van de kinderen.

Positief zelfbeeld

Een positief zelfbeeld willen wij stimuleren door een band te ontwikkelen met uw kind, het te stimuleren dingen zelf te doen en te benadrukken wanneer dingen goed gegaan zijn. We geven kinderen het gevoel dat ze er mogen zijn en dat ze zichzelf mogen zijn.

Door kinderen duidelijkheid te bieden zorgen wij ervoor dat uw kind zich prettig voelt, vertrouwen heeft in zijn/haar eigen kunnen, voor zichzelf op kan komen, zelfstandig kan leren zijn en sociaal vaardig leert te zijn.

Wennen

Beginnen op het kinderdagverblijf

Tijdens het kennismakingsgesprek worden er afspraken gemaakt over het wennen. Het wennen is voor het kind van belang, alhoewel het onze ervaring is dat ook de ouders/verzorgers vaak moeten wennen aan de nieuwe situatie.

Het wennen is meestal 2 dagdelen. Het gaat dan om baby's die voor het eerst naar de opvang komen. Bij iets oudere kinderen wordt er overlegd met ouders hoe zij de behoefte aan wennen inschatten. Voor hen bestaat de wenperiode minimaal uit 1 dagdeel en maximaal uit een kalendermaand waarin de wendagen met ouders worden overlegd, afhankelijk hoe het gaat. Wanneer een kind moeite heeft met de nieuwe situatie, kan de wenperiode in overleg natuurlijk worden verlengd.

Het doel van de wenperiode is:

- Dat uw kind vertrouwd raakt met de nieuwe omgeving, groepsruimte, pedagogisch medewerkers en andere kinderen.

- Dat u als ouder/verzorger vertrouwd kunt raken met de nieuwe situatie en een vertrouwensrelatie met de pedagogisch medewerker kunt ontwikkelen.
- Dat zaken op elkaar afgestemd kunnen worden zoals slaapritme, voedingsschema en de omgang met uw kind (kinderdagverblijf).

Over naar de peuters

Als een kind als baby gestart is in één van de babygroepen, krijgt het als hij/zij ongeveer 2 jaar is met een extra wenperiode te maken, namelijk als uw kind doorstroomt naar één van de peutergroepen. Ook deze overgang is een grote gebeurtenis en wordt daarom ook serieus genomen. Met de pedagogisch medewerkers van de babygroep wordt besproken of het kind overgeplaatst kan worden. Hierbij wordt rekening gehouden met het volgende:

- Is het kind er aan toe om overgeplaatst te worden?
- Heeft het kind behoefte aan nieuwe uitdaging?
- Kan het kind zich staande houden tussen oudere kinderen?
- Kunnen er vriendjes/vriendinnetjes mee over, zodat het wennen gemakkelijker is?
- Wat willen de ouders?

Om te wennen gaat het kind een paar keer tijdens reguliere opvangdagen op de nieuwe groep spelen. De mentor zorgt voor begeleiding van het proces en de overdracht aan de nieuwe mentor.

Voor de overgang naar de peutergroep plaatsvindt wordt deze besproken met de ouders. Het kind begint dan aan een wenperiode die 2 tot 4 weken duurt, afhankelijk van het aantal dagen dat uw kind aanwezig is. In deze weken wordt uw kind gedurende een deel van de dag naar de andere groep gebracht door een vertrouwde pedagogisch medewerker, die vervolgens ook weer weg gaat. De tijd dat uw kind bij de andere groep doorbrengt verschilt per keer en wordt opgebouwd van een half uur tot een dagdeel. Pas wanneer uw kind zich vertrouwd genoeg voelt om een hele dag te kunnen meedraaien bij de peuters, gaat hij/zij volledig over.

Wanneer uw kind de leeftijd van minimaal 3 jaar bereikt, gaat hij/zij over naar de peuterplusgroep voor kinderen van 3 tot 4 jaar. Ook hier gaat uiteraard een wenperiode aan vooraf. Ook nu zorgt de mentor voor begeleiding van het proces en de overdracht aan de nieuwe mentor.

Wanneer een kind nieuw in opvang komt op een peutergroep wordt door de mentor altijd in overleg een passende wenperiode afgesproken, die naar behoefte ook al tijdens het wennen nog kan worden verkort of verlengd. Het is altijd ons doel dat kinderen en ouders zich over een passende periode prettig en vertrouwd gaan voelen op onze opvang.

Wennen bij de buitenschoolse opvang

Wanneer een kind nieuw bij ons komt in de basisschoolleeftijd is er altijd gelegenheid om een paar keer te komen wennen. Hierover worden tijdens het intakegesprek ook afspraken gemaakt. Het wennen is vooral voor het kind van belang, hoewel de ervaring leert dat ook de ouders vaak moeten wennen aan de nieuwe situatie, zeker wanneer het de eerste kennismaking is met naschoolse opvang

In overleg met ouders spreken wij een wenperiode af. Meestal is dit 2 middagen. Voor nieuwe kinderen kan dit vaker zijn dan voor kinderen die al bekend zijn met onze buitenschoolse opvang, bijvoorbeeld omdat een ouder broertje of zusje er al zit.

Ook kinderen die al dagopvang bij ons hebben mogen op de BSO komen wennen. De mentor van het kinderdagverblijf zorgt voor overdracht aan de nieuwe mentor van de buitenschoolse

opvang. Het kind wordt op een wenmiddag door een pedagogisch medewerker van de BSO opgehaald op het kinderdagverblijf. Ouders kunnen het kind dan op het Vredesplein ophalen.

Het doel van de wenperiode is:

- Dat het kind vertrouwd raakt met de nieuwe omgeving, groepsruimte, pedagogisch medewerkers en andere kinderen.
- Dat ook ouders vertrouwd raken met de nieuwe situatie en een vertrouwensrelatie met de leidster kunnen ontwikkelen.
- Dat zaken op elkaar afgestemd kunnen worden, zoals de omgang met het kind.

Het wennen is eigenlijk het langzaam vertrouwd raken van het kind in de nieuwe situatie. Hiervoor is het vertrouwen van de ouders in onze buitenschoolse opvang van groot belang. Dit vertrouwen wordt gecreëerd door samenwerking en overleg tussen ouder en pedagogisch medewerker.

Het bevorderen van de persoonlijke competentie

Kinderen worden spelenderwijs uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen persoonlijkheidskenmerken als zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit te ontwikkelen. Zo leren zij problemen aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden in een wereld die steeds groter wordt.

In principe gebeurt het ontwikkelen van de persoonlijke competentie veelal vanuit het kind zelf: door spel, met vallen en opstaan -vaak letterlijk-. Door ontdekkingen te doen of gewoon omdat het groeit. We stimuleren dingen zelf te doen om kinderen op die manier te laten ervaren dat ze veel dingen al zelf kunnen. Dit geeft het kind zelfvertrouwen en kan een kans zijn tot verdere ontwikkeling.

Op het kinderdagverblijf

We laten de kinderen zoveel mogelijk doen wat ze al zelf kunnen. Natuurlijk bieden de pedagogisch medewerkers ondersteuning waar dat nodig is. Door het kind te stimuleren, aan te moedigen, samen naar oplossingen te zoeken en te complimenteren wanneer het goed gaat, proberen we het kind een stapje vooruit te helpen. Dit stimuleert het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van het kind. Het inzetten van de interactievaardigheden is hierbij essentieel.

Werken met baby's

Wij geloven dat vooral bij deze leeftijdsgroep de 3 R's (Rust, Reinheid en Regelmaat) nog altijd belangrijk zijn. Daarom besteden wij hier veel aandacht aan.

Rust: Het kind kan rusten (slapen) op de momenten dat het kind er aan toe is. Het slapen in een veilige, vertrouwde omgeving is natuurlijk van groot belang. Daarom slaapt ieder kind altijd in hetzelfde bedje en heeft ieder kind zijn eigen beddengoed. Het knuffeltje en/of speentje dat uw kind thuis gebruikt mag uiteraard worden meegebracht. Indien ouders dat wensen kan gebruik gemaakt worden van een buitenbedje. Hiervoor geven ouders apart toestemming.

Reinheid: Het kind kan spelen, slapen, eten in een schone (hygiënische) ruimte. Door inzet van huishoudelijke ondersteuning en schoonmakers zorgen wij hiervoor.

Regelmaat: We zorgen voor een dagindeling die aansluit bij de situatie thuis en dus herkenbaar iedere keer hetzelfde is. We zorgen voor dezelfde pedagogisch medewerkers op dezelfde dag van de week en we eten wanneer uw kind komt op dezelfde tijd hetzelfde eten.

Natuurlijk worden er ook spelletjes op schoot gedaan. Samen puzzelen, boekjes lezen of zingen vinden de meest kinderen heel fijn. Als er kinderen zijn die dit niet willen, hoeft het niet en mogen ze lekker hun eigen wereld gaan ontdekken.

Naarmate de kinderen ouder worden, wordt hun wereld groter. Van box naar groep en vervolgens ook buiten spelen. Voor iedere leeftijdsfase hebben we ander speelgoed, zodat ze steeds blijven ontdekken en zich blijven ontwikkelen.

Werken met peuters

In de peutergroepen zetten we het zelfstandig spelen voort: kinderen gaan langzamerhand elkaar opzoeken voor spel en hebben steeds meer interactie, maar worden er ook meer dingen gezamenlijk gedaan. In principe nemen alle kinderen van een groep hieraan deel (dit oefenen we ook al bij de jongere kinderen). Het gaat dan om activiteiten zoals brood en fruit eten, of een thema-activiteit.

Door het werken met open deuren op de peutergroepen is er altijd passende uitdaging voor alle kinderen. Wij kiezen hiervoor omdat dit kinderen stimuleert hun omgeving te gaan verkennen en meer mogelijkheden biedt voor kinderen die daar aan toe zijn. In aanvang blijven kinderen veel bij de eigen pedagogisch medewerkers in de buurt of juist in de eigen groepsruimte. Maar omdat de deuren open staan tussen de groepen is er altijd de mogelijkheid op ontdekkingsstocht te gaan of met een georganiseerde activiteit mee te doen die het kind interesseert.

Op de buitenschoolse opvang

Kinderen op de buitenschoolse opvang hebben meestal al een hoge mate van zelfstandigheid. Dat betekent niet dat we ze alles zelf laten uitzoeken. Pedagogisch medewerkers zijn actief aanwezig op de groepen om ondersteuning te bieden waar nodig of gewenst. Zij reageren sensitief op de kinderen en hebben respect voor hun autonomie. Waar kinderen over bepaalde zaken nog onzeker zijn, zijn wij er om ze te stimuleren, aan te moedigen en te complimenteren als iets gelukt is. Zo kunnen het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid zich blijven ontwikkelen.

Motorische ontwikkeling

Op het kinderdagverblijf

Op het kinderdagverblijf zijn alle kinderen voortdurend bezig zich motorisch te ontwikkelen. Zowel de fijne als de grove motoriek wordt door de pedagogisch medewerkers volop geoefend door met de kinderen te spelen en hierbij uitdaging op te zoeken: puzzels maken, knutselen, helpen bij het leren lopen, dansjes doen bij liedjes; bij de meeste activiteiten vormt hetzij de fijne, hetzij de grove motoriek een aandachtspunt.

De allerjongsten worden gestimuleerd op alle belangrijke motorische ontwikkelgebieden. Eerst het grijpen, dan het omrollen, zitten, kruipen, optrekken en lopen. De pedagogisch medewerkers hebben oog voor de ontwikkeling en geven kinderen altijd gelegenheid om te oefenen in de zone van naastgelegen ontwikkeling.

Wij hebben op alle groepen ruim aanbod in materialen die de fijne motoriek stimuleren, zoals bijvoorbeeld puzzels op alle niveaus, insteekmozaïek, klei of rijgkralen.

De grove motoriek kan op het kinderdagverblijf daarnaast volop geoefend worden tijdens het buitenspelen. Kinderen kunnen rennen, springen, klimmen, glijden op de glijbaan, spelen met ballen, kruipen, rijden op diverse voertuigen, etc.. Ook baby's gaan naar buiten zodra de mogelijkheid er is. Buitenspelen gebeurt altijd onder begeleiding van pedagogisch medewerkers.

Wanneer er zorg over een kind ontstaat met betrekking tot de motorische ontwikkeling, kunnen onze pedagogisch medewerkers vragen om inzet van de zorgcoördinator. Via deze weg kan bijvoorbeeld in overleg met ouders een fysiotherapeut ondersteuning bieden bij de ontwikkeling.

Op de buitenschoolse opvang

Op de buitenschoolse opvang hebben de meeste kinderen hun basis motorische vaardigheden, grof en fijn, onder de knie. Wanneer dit incidenteel niet het geval is, helpen wij kinderen natuurlijk. Zaken als leren strikken, de rits dichtmaken en dergelijke zijn soms nog lastig voor de jongste kinderen, dus krijgen ze hierbij ondersteuning van de pedagogisch medewerkers. Deze ondersteuning is gericht op het aanleren van de vaardigheid, niet het door ons overnemen van de actie.

Binnen-activiteiten zijn er in overvloed. Daar zijn ook veel activiteiten bij die de fijne motoriek uitdagen. Hiervoor doen wij ook regelmatig aanschaffen. Voorbeelden zijn strijkkralen, verschillende tekenspullen (dikke/dunne stiften), textiele werkvormen die nieuw aangeleerd worden.

Buiten kunnen kinderen vrij spelen. Op iedere locatie is de tuin ingericht voor de leeftijd die er speelt. Ook is er veel materiaal beschikbaar (bijvoorbeeld rackets, tafeltennis, bloklopen, touwtjespringen). Omdat ze veel van elkaar leren wordt de motoriek in het vrije spel enorm gestimuleerd. Voetballen is bijvoorbeeld nog heel moeilijk voor een vierjarige, maar door het ook met iets oudere kinderen te doen pakken ook de jongste kinderen het vlot op.

Op het Dorpshuis kunnen de kinderen spelen op het grote schoolplein waar allerlei grote klimtoestellen en een pannaveld staan, in de speeltuin en gebruik maken van het eigen buitenterrein met basketbalnet. Er zijn sportmaterialen en buitenspellen beschikbaar.

Cognitieve ontwikkeling

Op het kinderdagverblijf

Het kinderdagverblijf biedt de kinderen geschikt materiaal om spelenderwijs allerlei ervaringen op te doen. Materiaal zoals klim- en klautermateriaal en spelletjes, maar ook vrijspeelmogelijkheden zoals een bouwhoek, auto's en een poppenhoek met keukentje is aanwezig. Het belangrijkste is de kinderen de kans te geven spelenderwijs van nieuwe ervaringen te leren. Door de betrokkenheid van de pedagogisch medewerkers worden er veel gesprekken gevoerd waarin kennisoverdracht plaatsvindt.

Kinderen leren daarnaast veel van elkaar, ze doen elkaar na en leren zo tijdens alle situaties gedurende de dag dingen van andere kinderen.

Verder biedt het kinderdagverblijf verschillende soorten activiteiten aan, meestal binnen een thema van vier weken, zoals knutselactiviteiten, kringspelen, fantasiespelen, activiteiten op het gebied van dansen en zingen, denkspelletjes en bewegingsactiviteiten. De activiteiten en materialen die hiervoor gebruikt worden, sluiten aan bij de leeftijd van het kind.

Op de buitenschoolse opvang

Op de buitenschoolse opvang waar veel stimulans en prikkels voor het kind aanwezig zijn komt de cognitieve ontwikkeling van het kind bijna automatisch op gang.

De BSO biedt de kinderen voor hun leeftijd geschikt materiaal om spelenderwijs allerlei ervaringen op te doen. Materiaal zoals klim- en klautermateriaal, constructiemateriaal en spelletjes, maar ook mogelijkheden tot vrij spel en fantasiespel zoals een bouwhoek, auto's en een poppenhoek met keukentje zijn aanwezig. Het belangrijkste vinden wij dat alle kinderen de kans krijgen spelenderwijs van nieuwe ervaringen te leren.

Daarnaast leren de kinderen op de buitenschoolse opvang ook veel van elkaar en van de interactie die ze met elkaar hebben. De locaties zijn op leeftijd gesplitst, maar desalniettemin

verschillen kinderen in leeftijd en ontwikkeling, zodat ze altijd weer met nieuwe vaardigheden en inzichten worden geconfronteerd die omgezet kunnen worden in een leermoment. De pedagogisch medewerkers zijn hierin een altijd stimulerende factor, door kinderen bij verschillende activiteiten aan elkaar te koppelen of door het stellen van open vragen die het nadenken over oplossingsmethoden aanwakkeren en het gesprek hierover stimuleren.

Taalontwikkeling

Taal vormt de basis van al onze communicatie. In de jaren dat kinderen bij ons zijn is de taalverwerving in volle gang, en wij willen hier een bewuste rol in spelen.

Taalontwikkeling wordt door onze pedagogisch medewerkers altijd op verschillende manieren gestimuleerd. In de basis altijd door het goede voorbeeld te geven: duidelijk spreken, altijd dingen goed benoemen en ook door veel te praten met kinderen. Vragen stellen zodat kinderen gestimuleerd worden hun taalvaardigheid in te zetten is ook heel belangrijk.

Daarnaast zetten de pedagogisch medewerkers ook gerichte activiteiten in om de taalontwikkeling van de kinderen te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn: voorlezen, spelletjes met voorwerpen benoemen, liedjes zingen of moppen tappen, voorlezen uit en bespreken van de verslagjes in het ouderportaal of laten vertellen wat er die dag op school is gebeurd.

Zoals taal door ons dagelijks leven is gevlochten, vlechten wij het ook door onze opvang.

Ter ondersteuning heeft een groot aantal pedagogisch medewerkers een taalinteractietraining gedaan, waar jaarlijks herhaling aan gegeven wordt. Hierin komen belangrijke

interactiegebieden als ‘sensitieve responsiviteit’, ‘grenzen stellen’ of ‘respect voor autonomie’ aan bod, met praktische onderbouwing en duidelijke handvaten. Resultaat hiervan is dat pedagogisch medewerkers zich voortdurend bewust zijn van de invloed die zij hebben op de taalontwikkeling van de kinderen op hun groep.

Creatieve ontwikkeling

Kinderen worden gestimuleerd in hun creatieve ontwikkeling. Creatief zijn is meer dan werken met verschillende materialen; kinderen geven vorm aan hun eigen belevingswereld. Kinderen mogen met allerlei materialen en met allerlei verschillende technieken uiting geven aan hoe zij de wereld om zich heen ervaren. Wij proberen kinderen op hun niveau uit te dagen: er wordt zoveel mogelijk een beroep gedaan op de eigen inbreng en de eigen fantasie van het kind.

Voor de atelierruimtes op de locaties zoeken we naar creatief materiaal dat veilig is en aansluit bij de ontwikkeling van het kind, en dat zo veel mogelijk vrij gebruikt kan worden in de verwerking. Dit is een lopend aandachtspunt.

Natuurlijk wordt er vaak ook een product gerealiseerd, vaak heeft dit dan te maken met een concrete vraag, zoals bijvoorbeeld moederdag. Ook in het thematisch werken komen creatieve uitdagingen aan bod.

We hebben veel speelgoed dat gericht is op fantasie- en naspelen, zoals bijvoorbeeld verkleedkleden. Hiermee wordt het fantasiespel op creatieve manier gestimuleerd. Kinderen kunnen hun eigen invulling geven aan wat ze met deze materialen spelen, wie ze zijn en er een verhaal omheen bouwen.

Kinderen kunnen verder spelen met auto's en er zijn poppen, waarmee ook op creatieve manier invulling aan het spel gegeven kan worden. Ook constructiemateriaal stimuleert de creativiteit, naast het oefenen van de motorische vaardigheden.

Het bevorderen van de sociale competentie

Kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.

Onder sociale competenties verstaan we o.a. het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Dit geeft kinderen kansen zich te ontwikkelen als personen die goed functioneren in de samenleving.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren rekening te houden met elkaar en op te komen voor zichzelf. Spelen is hiervoor heel belangrijk. Kinderen leren tijdens spel elkaars grenzen kennen en zelf grenzen te stellen. Vaak kunnen kinderen dit prima zelf. Wij zullen de situaties in de gaten houden en bij onenigheid de kinderen eerst gezamenlijk tot een oplossing laten komen. Wanneer dit niet lukt of wij merken dat een kind telkens het onderspit delft of juist zijn zin doorzet, zullen wij hierin begeleiden. Wij begeleiden de kinderen door te bespreken wat er is voorgevallen en samen na te denken over een oplossing.

Tijdens groepsactiviteiten (bijv. een kringspel) leren de kinderen op hun beurt te wachten. Het ene kind kan heel goed wachten, dat kind stimuleren wij om ook eens te vragen of ze eerst mogen. Het andere kind staat altijd als eerst in de rij en leren we om een ander kind eerst te laten gaan.

Tijdens een groepsgesprek bepalen de kinderen zelf de volgorde van vertellen, maar zal de groepsleiding wel de praatgrage kinderen proberen te remmen en juist te leren luisteren. Terwijl we het wat verlegen kind stimuleren ook zijn/haar verhaal te doen. Het is heel leuk om te zien dat er vaak op elkaars verhalen heel positief door andere kinderen wordt gereageerd wat de kinderen het vertrouwen geeft om weer eens iets te vertellen (bijv. de één vertelt dat hij bij opa en oma heeft geslapen, andere kinderen vinden dat zo leuk dat ze ook vertellen hoe leuk zij het hebben gehad bij hun opa en oma).

Daar hoort ook bij dat we de kinderen al jong leren om elkaar te helpen. De één kan bijvoorbeeld al fietsen, de ander nog niet. De één durft op de andere groep in de poppenhoek, die kan een onzekere groepsgenoot meenemen om de eerste stap te zetten.

Het geeft kinderen zowel een goed gevoel geholpen te worden, als om een ander te mogen helpen. Alle kinderen leren we ook om mee te helpen de groep op te ruimen, of bijvoorbeeld de limonade in te schenken.

In een groep leren de kinderen veel van elkaar; ze imiteren, corrigeren, dagen uit, hebben zorg voor elkaar, delen samen plezierige momenten, vinden vriendjes. In groepsverband doe je veel samen waardoor het makkelijker is je over iets heen te zetten. Daarom leren we de kinderen om na een ruzie op een positieve manier opnieuw het contact voort te zetten.

Wij stimuleren kinderen om hun onenigheden zelf op te lossen, bieden in eerste instantie door het stellen van vragen ondersteuning ook bij onderlinge ruzies grijpen wij niet direct in: We kijken eerst of de kinderen er zelf uitkomen. Indien nodig helpen wij met het zoeken naar een oplossing.

Het bevorderen van de morele competentie

Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Het goede voorbeeld

Wij zijn ervan overtuigd dat de socialisatie van kinderen waar het gaat om de normen en waarden vooral door dagelijkse ervaringen ontwikkeld wordt. Kinderen moeten de kans krijgen

zich de cultuur van de samenleving waarvan zij een deel zijn, eigen te maken. Kinderen leren elke dag bij over hoe zij op passende wijze met andere kinderen en volwassenen om kunnen gaan, dat doen zij met vallen en opstaan.

Het gedrag van volwassenen (en dus ook van de pedagogisch medewerkers) speelt een belangrijke rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Door hun reacties ervaren zij de grenzen van goed of slecht, van mogen en moeten, en dergelijke.

De overdracht van normen en waarden zit verweven in de alledaagse communicatie, en dan met name in datgene wat pedagogisch medewerkers voorleven en uitdragen.

Al onze pedagogisch medewerkers zijn met hart en ziel met opvang bezig. Het onderwerp ‘het goede voorbeeld’ staat regelmatig op onze overlegagenda, waar wij het in verschillende aspecten bespreken. Wat eet en drink je in aanwezigheid van kinderen, waar spreek je over, wat doe je. Hoe spreek je met elkaar, hoe vraag je hulp aan iemand anders? Tijdens onze opvang willen wij het goede voorbeeld zijn voor de kinderen waar het gaat om de morele competentie.

Gewenst gedrag

We behandelen de kinderen met respect. Dan leert hij/zij ook respect voor anderen en de omgeving te hebben. We proberen dat te bereiken door ons te verplaatsen in het gedrag van het kind en door duidelijk met het kind te praten over zijn gedrag.

Regels

Van de kinderen verwachten wij dat zij zich houden aan de regels die gelden op het kinderdagverblijf. Deze komen voort uit gewenste omgangsvormen met elkaar. We willen dat de kinderen respectvol omgaan met de materialen van de groepen en met de omgeving, maar ook met de natuur als we onderweg zijn. Ook hierin vervullen de pedagogisch medewerkers een belangrijke voorbeeldrol.

Regels moeten consequent gehanteerd worden en gelden voor iedereen. Nieuwe regels worden opgenomen in de huisregels en gecommuniceerd in de nieuwsbrief, voorzien van uitleg.

Op het kinderdagverblijf

Kinderen leren al op jonge leeftijd wat ze wel mogen en wat ze niet mogen, zowel thuis als tijdens opvangdagen. Ook worden de kinderen al snel door leeftijdsgenootjes gecorrigeerd. Ze leren van elkaar wat ze wel en niet mogen doen. Bij onenigheden laten we de kinderen in eerste instantie zelf oplossingen bedenken of staan we ze bij met advies. Loopt een ruzie te veel uit de hand, of wordt een kind pijn gedaan, dan zal een pedagogisch medewerker vanzelfsprekend ingrijpen. De kinderen die erbij betrokken waren worden aangesproken op hun gedrag en samen met de pedagogisch medewerker wordt er dan naar een oplossing gezocht. Ook wordt er van de kinderen verlangd dat als ze iets hebben gedaan bij een ander (bijv. iets afgepakt van een ander), ze excuses maken aan de ander.

Als een kind op wat voor manier dan ook, negatief gedrag vertoont, wordt hij/zij door de leidster daarop aangesproken. Wanneer een kind niet luistert en een paar keer is gewaarschuwd, wordt hij even apart aan de tafel of op de grond bij de muur gezet. Doel hiervan is het kind even uit de negatieve handeling te halen en onder de aandacht van de overige kinderen uit te halen. Er wordt even later door de pedagogisch medewerker met het kind gesproken over waarom hij of zij apart is gezet. Het is in onze ogen essentieel dat een kind begrijpt waarom het gecorrigeerd werd. Zo stimuleren we de kinderen na te denken over hun gedrag, en te leren waarom bepaald gedrag niet mag of kan.

Wij zijn van mening dat het belangrijk is om positief gedrag van de kinderen te belonen. Zo leren de kinderen het positieve effect van hun gedrag. Door ze positieve aandacht te geven (belonen) wanneer ze positief bezig zijn in plaats van negatieve aandacht wanneer ze iets doen wat ze niet mogen, ontwikkelen de kinderen zelfstandigheid, zelfvertrouwen en de vaardigheid goede beslissingen te nemen.

Belonen speelt een grote rol bij het aanleren van gewenst gedrag. Een beloning moet in de juiste verhouding zijn en direct volgen op het juiste gedrag. Een aai, een knuffel, of een vriendelijke opmerking moet gemeend zijn en er moet tijd en aandacht aan worden besteed.

Op de buitenschoolse opvang

Kinderen op de buitenschoolse opvang kennen de regels en weten waarom deze er zijn. Dat betekent niet dat ze zich er in alle gevallen altijd aan willen of kunnen houden. De regels vormen handvatten van respectvol met elkaar omgaan zodat iedereen een prettige tijd heeft op de BSO. De pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld in de omgang met anderen.

Daarnaast zijn zij dagelijks bezig hierop te sturen als dat nodig is. Dat gebeurt in positieve zin door complimenten te geven, of in negatieve zin door te corrigeren waar nodig.

Veelal gebeurt dit door de regel aan te halen en het kind te wijzen op het overtreeden ervan. Als deze correctie –overigens ook vaak door kinderen onderling toegepast- niet voldoende is, en de indruk ontstaat dat het kind moedwillig de regels overtreedt, dan kan er een straf op staan.

Wanneer kinderen ruzie krijgen vinden wij het belangrijk dat alle partijen hun verhaal kunnen doen en dat hier respectvol naar geluisterd wordt. Kinderen hoeven geen beste vrienden te worden, maar elkaar pesten, letsel toebrengen aan elkaar of elkaars spullen of uitsluiten mogen niet en kunnen ook tot strafmaatregelen leiden.

Straf op de BSO is meestal een periode uit het spel gehaald worden, excuses aanbieden en/of een gesprek met pedagogisch medewerkers en/of ouders. Al naar gelang het voorval kan het voorkomen dat een kind een extra straf krijgt zoals een periode niet op de computer mogen of beperking van de zelfstandigheidsprivileges. Ook dit gebeurt altijd in overeenstemming met ouders.

Vieren

Een viering beschouwen wij als een georganiseerd samenzijn tussen kinderen en pedagogisch medewerkers, eventueel ook ouders, broertjes en zusjes of opa's en oma's, waarin iets te beleven valt en gedeeld wordt. Een situatie waarvoor misschien niet meteen meetbare of concrete doelstellingen te formuleren zijn. Meer gaat het om zaken als gezelligheid, het delen van ervaringen, creativiteit, of samen lachen.

Een viering is een gelegenheid waarin voor de betrokken personen, en dan vooral de kinderen, iets belangrijks, waardevols of onvergetelijks plaatsvindt. Overigens hoeft dit in onze ogen niet altijd iets plezierigs te zijn. Ook een sterfgeval kan aanleiding zijn samen te zijn en een viering te houden.

Zeker ook voor kinderen die voor hun sociaal-emotionele ontwikkeling wel een zetje of duwtje kunnen gebruiken is het actief deelnemen aan een viering, hoe dan ook, een belangrijke en waardevolle activiteit. Kinderen voelen zich door hun deelname en de interactie in de groep gewaardeerd en veilig. Het gaat om de functie van het geheel.

Er zijn een aantal gelegenheden die wij niet zonder viering voorbij willen laten gaan, waar wij bij “De Klompjes” graag aandacht aan schenken. Dit zijn natuurlijk verjaardagen, maar bijvoorbeeld ook Sinterklaas. Buiten deze gelegenheden doen zich op de verschillende groepen en locaties natuurlijk ook andere situaties voor die aanleiding kunnen zijn voor een vorm van viering. Deze worden door de collega's vormgegeven.

Verjaardagen op het kinderdagverblijf

Wanneer een kind jarig is, mag het zijn verjaardag vieren bij “De Klompjes”. De leidsters hebben een mooie muts gemaakt. De jarige mag op een stoel gaan staan. De kinderen zingen allemaal verjaardagsliedjes voor de jarige.

Van de groep krijgt de jarige een kleine attentie. Er mag getrakteerd worden. Wij willen graag een verantwoorde traktatie. Kiest u er toch voor om snoep te trakteren, zal de traktatie mee naar huis gegeven worden en niet op het kinderdagverblijf worden opgegeten. Pedagogisch medewerkers sluiten zich graag aan bij dezelfde traktatie als de kinderen krijgen.

Verjaardagen op de buitenschoolse opvang

Wanneer een kind jarig is, mag het zijn verjaardag vieren bij “De Klompjes”. De jarige mag op een stoel gaan staan. De kinderen zingen verjaardagsliedjes voor de jarige. Omdat dat al veel tijd in beslag neemt, wordt er niet apart getrakteerd, maar is de traktatie toegevoegd aan de schaal van het tussendoortje. Getrakteerd snoep wordt mee naar huis gegeven. Natuurlijk is er voor de jarige een kleine attentie van de groep. De pedagogisch medewerkers sluiten zich graag aan bij dezelfde traktatie als de kinderen krijgen

Sinterklaas

De activiteitencommissie organiseert ieder jaar namens “De Klompjes” een Sinterklaasfeest in het Dorpshuis. Dit gebeurt op een zaterdag zodat ouders zelf kunnen kiezen of ze erbij willen zijn of niet. De aanwezige kinderen krijgen een aardigheidje. Alle groepen kopen in overleg zelf of gezamenlijk een Sintcadeau waar iedereen mee mag spelen en dat een aanvulling is op het speelgoed dat aanwezig is op de groep. Dit geldt voor zowel het kinderdagverblijf als de buitenschoolse opvang.

Kerstfeest

De weken voor kerst mogen de kinderen knutselwerkjes en/of kerststukjes maken. De ruimte wordt versierd met kerstlichtjes, de kerstboom wordt samen met de kinderen opgezet. Samen organiseren we een kerstlunch, aan tafel vinden er gesprekken plaats over wat de kinderen meemaken of wordt er een kerstverhaal voorgelezen. De kerstviering is elk jaar weer anders en door de pedagogisch medewerkers bedacht.

Overige vieringen

Bij “De Klompjes” worden overige feesten gevierd indien daarvoor gelegenheid is. Bij elke gelegenheid proberen we alle kinderen te betrekken en ook ouders de mogelijkheid te geven met ons mee te vieren.

Thema's

Door het jaar heen zijn er diverse thema's. Deze sluiten altijd aan op de leefwereld van de kinderen en bieden een veelheid aan leuke en leerzame activiteiten. Soms sluit een thema aan op één van de jaarlijkse feestdagen of landelijke activiteiten (bv. Sinterklaas, Voorleesdagen). Op het kinderdagverblijf wordt het thema verzorgd door één van de groepen, zodat de rest gemakkelijk kan aansluiten. Op de buitenschoolse opvang is een thema meestal gekoppeld aan de activiteitenplanning van een schoolvakantie en wordt het door alle collega's samen bepaald. Hierbinnen past vaak een leuk uitje als aanvulling, bijvoorbeeld naar het bos, een speeltuin of een kinderboerderij.

Voor een uitstapje worden onze bussen ingezet. Omdat er in deze bussen plaats is voor 8 kinderen per bus, gaan we nooit met meer dan 16 kinderen op stap. Als we toch met meer kinderen op stap gaan, gaan we lekker wandelen!

Ouders

Contact en vertrouwen

Het goede, warme en directe contact met ouders is één van de sterke punten van opvang bij “De Klompjes”. Met oprechte belangstelling en interesse stellen wij vragen aan ouders. Hierbij luisteren we aandachtig, ontvangen we hun boodschap en hebben we begrip voor hun situatie. De sensitieve responsiviteit die in de opvang van kinderen voor ons zo centraal staat is ook in het contact met ouders belangrijk.

We willen dat ouders gezien worden als kindkenners, erkend worden als opvoeders en zeker ook gewaardeerd worden als mens.

Het vertrouwen dat daardoor opgebouwd wordt is voor ons van groot belang. Het is onze ervaring dat dit door ouders enorm gewaardeerd wordt. Door het vertrouwen ontstaat een belangrijk partnerschap in de opvoeding van de kinderen en kan er ontspannen samengewerkt worden.

Overdracht en kennisuitwisseling

Intakegesprek op het kinderdagverblijf

Wanneer ouders hun kind willen plaatsen, is het intakegesprek meestal het tweede contact dat ouders hebben met “De Klompjes”. Het eerste contact is vaak al geweest voordat het kind geboren is, wanneer de ouders komen kijken voordat ze een keuze maken naar welk kinderdagverblijf hun kind zal gaan. Veel ouders komen eerst een keer vrijblijvend kijken op kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang, om de sfeer te proeven en een eerste indruk op te doen.

Met het intakegesprek bedoelen wij dat er een eerste, uitgebreid kennismakingsgesprek plaatsvindt tussen ouders/verzorgers en een van de vaste pedagogisch medewerkers van het kind. Deze pedagogisch medewerker is daarna ook de mentor van uw kind. Eventueel kan er iemand aanschuiven van de vorige opvangplek van het kind. Dan wordt er een warme overdracht gedaan. Meestal zal de overdracht echter op papier staan.

In het gesprek wordt onderlinge informatie uitgewisseld, die van belang is om het kind zo goed mogelijk te kunnen opvangen. Verwachtingen en wensen van ouders over de opvang van hun kind worden doorgesproken en genoteerd in het kindvolgsysteem, waarbij gekeken wordt in hoeverre die inpasbaar zijn binnen de gang van zaken op de groep waar het kind geplaatst is. Ook krijgen ouders een tasje van “De Klompjes” mee waarin behalve een overzichtelijke welkomstbrief met alle belangrijke zaken daarin ook bijvoorbeeld de huisregels, ons klachtenreglement en informatie over de ouder- en activiteitencommissie zitten. Het tasje is een welkomstcadeautje voor het kind.

Intake op de buitenschoolse opvang

Uiterlijk een maand voordat een kind voor het eerst naar de buitenschoolse opvang komt, zal de mentor van het kind een intakegesprek doen. Hierbij kan de mentor van het kinderdagverblijf ook aanwezig zijn. Het dagelijkse reilen en zeilen op de buitenschoolse opvang wordt uitgebreid besproken. Ook de wemomumenten worden tijdens dit gesprek vastgelegd, en eventueel wordt informatie vanuit de overdracht van het kinderdagverblijf besproken.

Wanneer wij in het kader van overdracht informatie ontvangen van een ander dagverblijf als een kind naar onze bso komt, gaat deze informatie ook naar de mentor. Deze kan dan indien nodig hieruit punten kan bespreken bij de intake.

Wij nodigen ouders altijd samen met het kind uit voor dit gesprek. Verwachtingen, wensen en eventuele bijzonderheden voor de opvang worden op een blad vastgelegd en bewaard in de bijzonderhedenklapper van de locatie, waar zij voor alle pedagogisch medewerkers inzichtelijk zijn. De mentoren houden voor hun eigen kinderen de bijzonderhedenlijsten bij. Bij het

intakegesprek krijgt het kind als welkomstcadeautje een ‘Klompjesgyntas’.

Wanneer een kind voor het eerst naar het Dorpshuis gaat is er ook een kort intakegesprek. Hierin maken ouders en kind kennis met de mentor, die uitlegt hoe dingen in zijn werk gaan op het Dorpshuis. Dit is ook het moment dat het systeem van privileges wordt uitgelegd en dat het toestemmingsformulier ondertekend wordt. Dit formulier is bij aanmelding toegestuurd ter informatie.

Het ouderportaal

Wij maken voor de communicatie met ouders gebruik van een digitaal ouderportaal. Hierin staan verslagjes van de opvangdagen, ondersteund met foto’s indien daar toestemming voor gegeven is. Op individueel niveau kunnen de pedagogisch medewerkers bijzonderheden over de opvang vermelden in het systeem. Ouders zijn zo altijd op de hoogte van de actuele situatie van hun kind. Op hun beurt kunnen ouders bijzonderheden direct aan de pedagogisch medewerkers laten weten, of een opvangvraag stellen.

Dagelijks contact

Vanzelfsprekend willen onze pedagogisch medewerkers graag elke dag met ouders in gesprek. Bij het brengen, over de dagen dat zij het kind niet gezien hebben, bij het ophalen over hoe de opvang die dag geweest is. Het is belangrijk dat ouders én pedagogisch medewerkers wederzijds op de hoogte zijn van bijzonderheden. Daarnaast beschouwen wij dit ook als belangrijke momenten van waardevol contact. Wat er ook besproken wordt, het is persoonlijk en een middel om vertrouwen op te bouwen en te onderhouden. Wij maken hiervoor tijd, aan het begin en/of het einde van de dag, wanneer ouders dit willen.

Wanneer aan het einde van de dag de pedagogisch medewerker die op dat moment op de groep werkt niet de opvang dag voor het kind verzorgd heeft, is zij door een goede onderlinge overdracht tussen de pedagogisch medewerkers op de hoogte van het verloop ervan.

Op de buitenschoolse opvang is er bij het ophalen van de kinderen altijd een pedagogisch medewerker te spreken die die middag of dag aanwezig was. Zij kan vertellen wat het kind gedaan heeft en met wie het heeft gespeeld wanneer ouders dat willen weten. De pedagogisch medewerkers op de buitenschoolse opvang zullen als het nodig is ouders altijd direct op de hoogte brengen van bijzonderheden tijdens een opvangdag. Deze bijzonderheden worden middels een logboek met collega’s gedeeld als dat nodig is.

Voortgangsgesprekken

Op het kinderdagverblijf werken wij met Pravoo, een digitaal kindvolgsysteem. De ontwikkeling van alle kinderen van nul tot vier jaar wordt hierin gemonitord. Zo kan altijd worden bijgesteld als er specifieke ontwikkelingsvragen ontstaan. Het systeem biedt ook praktische suggesties voor ontwikkelingsgericht werken. Het systeem wordt voortdurend bijgehouden. Met ouders voeren wij voortgangsgesprekken aan de hand van de bevindingen in het kindvolgsysteem. Deze gesprekken vinden plaats op vaste momenten:

- maximaal een half jaar na plaatsing.
- wanneer het kind ongeveer anderhalf jaar is.
- rond drie jaar.
- ongeveer twee maanden voor het kind naar de basisschool gaat.

Ouders worden door de mentor van hun kind uitgenodigd voor een voortgangsgesprek. Van de verzamelde gegevens in het kindvolgsysteem maakt de mentor een overzicht dat mee naar huis genomen kan worden. Wanneer het nodig of gewenst is kunnen ouders ook meekijken in het kindvolgsysteem.

Mocht uit het kindvolgsysteem blijken dat er bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind zijn,

of er worden problemen gesignaleerd, dan vragen wij onze zorgcoördinatoren om ondersteuning. Zij kunnen ouders doorverwijzen naar passende instanties in de woongemeente, zodat zij daar verdere ondersteuning kunnen krijgen indien dit nodig is. Het systeem kan in deze situaties ook voor de zorgcoördinatoren de beginsituatie verduidelijken.

Nadat we toestemming hebben van de ouders wordt er een schriftelijke overdracht gedaan naar de basisschool en de BSO waar het kind naartoe gaat. Wanneer er door ouders en de pedagogisch medewerkers aangegeven wordt dat een mondelinge overdracht wenselijk is, maken we een afspraak met de intern begeleider van de desbetreffende school voor een warme overdracht.

BSO

Op de buitenschoolse opvang vinden geen vaste oudergesprekken plaats. Wanneer er aanleiding is voor een gesprek, of ouders geven aan een gesprek te willen, wordt hier natuurlijk altijd tijd voor gemaakt. Bij situaties waarin er een extra begeleidingsvraag ligt, zal de mentor het kind toevoegen in ons kindvolgsysteem en de daarbij horende observaties doen. Dit wordt e vooraf kenbaar gemaakt aan ouders.

Zorgkinderen

Soms valt een kind op doordat het vast loopt op een van de belangrijke ontwikkelingsgebieden of door gedrag te laten zien dat niet wenselijk is.

Onze pedagogisch medewerkers zullen hier in eerste instantie altijd zelf op handelen, door te stimuleren en activiteiten aan te bieden, of wat extra aandacht te geven. Incidenteel kan een stagiaire hier een aanvullende rol in spelen. Soms blijft er zorg, en zoeken wij aanvullende ondersteuning.

Wanneer er kinderen zijn waar zorg over bestaat kunnen we die bespreken met de zorgcoördinatoren, die ons ondersteuning bieden op pedagogisch gebied. Er is een zorgcoördinator voor kinderen die wonen in de gemeente Nijmegen, en een zorgcoördinator voor de kinderen die wonen in de gemeente Overbetuwe.

Beide bezoeken twee maal per jaar ons kinderdagverblijf om daar met van iedere groep één pedagogisch medewerker het pedagogisch handelen en de ‘zorg’ kinderen van de desbetreffende groep te bespreken.

Wanneer ook de zorgcoördinator een beter beeld wil krijgen van de problematiek kan zij ervoor kiezen het kind te gaan observeren. Hiervoor vragen wij de ouders mondeling om toestemming. De observatie en het bespreken van de bevindingen hiervan met de ouders gebeurt veelal op dezelfde dag. Evt. wordt er ook een pedagogisch medewerker bij dit gesprek gevraagd.

Het kan zijn dat er tips en trucs voor ons en/of de ouders uit komen, maar ook dat een kind doorverwezen gaat worden naar instanties waar specifieke hulp geboden kan worden. In het laatste geval zullen wij op de hoogte gehouden worden door de ouders van het verdere verloop. Wanneer het in het belang van het kind is of voor de veiligheid van de groep, kan het gebeuren dat er naar een oplossing gezocht moet worden buiten De Klompjes.

Het opgebouwde dossier is volledig vertrouwelijk en anoniem bij beide gemeentes en gaat niet naar de basisschool wanneer ouders dat niet willen. Ook wij krijgen alleen inzage in het verslag als ouders daar toestemming voor geven.

Als pedagogisch medewerkers en/of ouders behoefte hebben aan contact met de zorgcoördinator buiten de twee jaarlijkse bezoektijden om, melden zij dit dan op kantoor.

Samen kunnen we bekijken of het inderdaad wenselijk is de betreffende zorgcoördinator eerder te laten komen.

Het kan ook voorkomen dat er bij een kind het vermoeden bestaat dat het slachtoffer is van kindermishandeling. Jaarlijks volgen twee medewerkers de scholing ‘Signaleren en Handelen’. Zij doen tijdens een algemene vergadering hierover een presentatie, zodat andere collega’s ook weer op de hoogte zijn van bijzonderheden rondom dit onderwerp.

Wij hanteren de door de overheid voorgeschreven Meldcode Kindermishandeling. Hierin staan de stappen beschreven die gevolgd worden bij het vermoeden van kindermishandeling. Ook zijn er observatie- en signaleringslijsten die wij kunnen gebruiken om het vermoeden van misbruik te onderzoeken.

Overige communicatie met ouders

Persoonlijke opbergvakjes

Op alle locaties hebben kinderen een persoonlijk vakje waarin knutselwerkjes, knuffels of andere belangrijke zaken een plekje hebben tot het kind wordt opgehaald. Ouders nemen aan het eind van de opvangdag de spullen mee die de pedagogisch medewerkers erin hebben opgeborgen.

De nieuwsbrief

Iedere maand wordt er een digitale nieuwsbrief uitgebracht. Hierin staan belangrijke data en beleidszaken, gebeurtenissen die ouders niet moeten vergeten, nieuws dat voor iedereen van belang is, aangevuld met een bericht van de oudercommissie en leuke leeswaardigheden. De nieuwsbrief wordt onder ouders en medewerkers verspreid via de ons bekende e-mailadressen. Ouders die deze nieuwsbrief niet wensen te ontvangen kunnen zich via digitale weg afmelden.

Website

Op onze website www.deklompjes.nl staat een grote hoeveelheid informatie voor onze ouders. Hierbij zijn vooral de beleidsmatige documenten belangrijk, omdat deze inzicht geven in hoe de opvang van kinderen vorm gegeven wordt en hoe wij deze verantwoorden. Bovendien bevat de website duidelijke informatie inclusief verwijzingen over wat te doen bij klachten, kunnen ouders via deze weg contact leggen met de oudercommissie en inloggen op het ouderportaal.

Oudercommissie

Naast een activiteitencommissie hebben wij –zoals voorgeschreven in wetgeving- vanzelfsprekend ook een oudercommissie binnen onze kinderopvang.

De oudercommissie behartigt de belangen van onze ouders en kinderen. Er zitten naast iemand van de directie zowel ouders van het kinderdagverblijf als van de buitenschoolse opvang in. De oudercommissie denkt mee en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de directie. Daarnaast monitoren zij de tevredenheid van de ouders door tweejaarlijks een ouderenquête af te nemen en eventuele aandachtspunten hieruit op te nemen met de organisatie.

Ongeveer één keer per twee jaar wordt er een ouderavond georganiseerd door de oudercommissie. We proberen aan zo’n bijeenkomst een informatieve invulling te geven, bijv. over een cursus die de medewerkers hebben gevolgd, brandveiligheid of we laten een filmpje zien dat is opgenomen op verschillende groepen, zodat ouders een goed idee krijgen van hoe wij omgaan met de kinderen. Tijdens een ouderavond worden zaken besproken die voor iedereen van belang kunnen zijn. Het kan bijvoorbeeld ook gaan veranderingen in het beleid, voedingsbeleid, kinder-EHBO, schoolkeuze en dergelijke. Het gaat dus niet over individuele kinderen.

De leden van de oudercommissie zijn met een eigen mailadres bereikbaar voor vragen en opmerkingen. Het mailadres is terug te vinden op de website, waar zij zich ook voorstellen.

Activiteitencommissie “Kiekeboe”

Binnen onze organisatie hebben wij een activiteitencommissie die regelmatig –in samenwerking met ons- leuke activiteiten organiseert. Denk hierbij aan de Sinterklaasviering of het jaarlijkse paaseieren zoeken in het bos. Iedere activiteit die georganiseerd wordt, wordt vermeld op diverse plaatsen: mededelingenborden op de locaties en nieuwsbrief.

Alle kinderen mogen meedoen. Als een kind of ouder wil deelnemen aan een activiteit zal in de meeste gevallen hiervoor ingeschreven moeten worden. Indien nodig worden ouders hiertoe uitgenodigd via de gebruikelijke communicatiewegen.

Pedagogisch medewerkers

Scholing en opleiding

Al onze pedagogisch medewerkers voldoen aan de opleidingseisen zoals vastgelegd in de Cao Kinderopvang. Hoewel hier een scala aan opleidingen benoemd is als voldoende aan de eisen om in de kinderopvang te werken, betekent dit in de praktijk dat onze medewerkers minimaal een Mbo-opleiding op niveau 3 of 4 hebben gevolgd. Voor de meesten was dit Pedagogisch Werk. Een aantal collega's heeft een Hbo-opleiding gevolgd (PABO of Pedagogiek). Met ingang van 2017 hebben nieuwe collega's minimaal niveau 4.

Aanvullend op de beroepseisen die de overheid stelt vinden wij het als organisatie belangrijk dat iedereen zich blijft ontwikkelen: nieuwe inzichten opdoet, kennis verwerft, zich andere werkwijzen eigen maakt waar nodig, bijschoolt waar gewenst.

Zo krijgen de babyleidsters de opleiding ‘werken met baby's’ aangeboden en staat er jaarlijks een kinder EHBO en BHV cursus op het programma. Kinderen en emoties en babymassage zijn ook voorbeelden van scholingen die door “De klompjes” aangeboden zijn ter ontwikkeling van onze pedagogisch medewerkers. Ieder jaar wordt er weer opnieuw gekeken naar de behoefte binnen de organisatie, maar ook van de pedagogisch medewerkers.

Pedagogisch handelen

Het bewaken van een goed, verantwoord pedagogisch klimaat heeft altijd onze prioriteit. Alle pedagogisch medewerkers hebben hart voor de zaak en het beste voor met kinderen, daar hebben wij vertrouwen in.

Aanvullend wordt er veel gekeken, gesproken en nagedacht over het pedagogisch handelen.

Daarvan vormt dit beleidsplan de weergave, zodat iedereen een fundament heeft op basis waarvan verantwoorde beslissingen in de omgang met kinderen genomen kunnen worden.

Ook is er een pedagogisch coach op de locatie werkzaam. Zij zorgt deels voor het pedagogisch beleid en deels voor de coaching van de medewerkers. Hoe zij dat doen en hoeveel tijd eraan besteed wordt staat beschreven in ons coachplan. Dit wordt ieder jaar opnieuw beoordeeld, aangepast en gecommuniceerd met ouders en medewerkers in de nieuwsbrief.

Vaste gezichten

Al jaren werken wij met vaste gezichten op onze groepen. Overal staan op dezelfde dag dezelfde pedagogisch medewerkers ingeroosterd. Wij zijn er van overtuigd dat dit de rust op een groep ten goede komt. Dat er door de aanwezigheid van een vertrouwde beroepskracht een klimaat van veiligheid kan ontwikkelen, dat kinderen zich geborgen weten. Kinderen moeten een band kunnen opbouwen met hun leidsters. Zij hebben het contact met de ouders, zij zijn dichtbij, daar is vertrouwen. En vertrouwen is het fundament.

Iedere kind heeft twee vaste gezichten als het op het kinderdagverblijf zit. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van een reserve vast gezicht in het geval van vakantie, ziekte of vrije dag. Het

reserve vaste gezicht zorgt ervoor dat het haalbaar is om in alle gevallen anders dan het normale rooster een vertrouwd gezicht op de groep is.

Mentoren

Alle kinderen hebben een vaste mentor. Zij vormt het aanspreekpunt voor ouders en op de buitenschoolse opvang ook voor de kinderen.

De belangrijkste taken zijn het welbevinden en de ontwikkeling van ieder kind bewaken. Door het volgen van de ontwikkeling kan de mentor adequaat aansluiten op de individuele behoeften van een kind en met ouders afstemmen hoe het best tegemoet gekomen kan worden aan wat het kind nodig heeft.

Wanneer een kind start op een nieuwe groep of locatie, krijgt het een mentor toegewezen. De mentor voert het intakegesprek. Het intakegesprek is de start van de samenwerking tussen de mentor, ouders en kinderen.

Op het kinderdagverblijf houdt de mentor de observatiegegevens bij in het kindvolgsysteem en voert de voortgangs- gesprekken zoals in het hoofdstuk voortgangsgesprekken in benoemd.

Op de buitenschoolse opvang voert de mentor gesprekken met ouders en kinderen als zij verandering ziet in de ontwikkeling of welzijn van het kind. Ouders en kinderen kunnen ook vragen om een gesprek met de mentor. Bij overplaatsing van het kind naar een andere groep of Buitenschoolse opvang zal de mentor overdracht doen aan de nieuwe mentor van het kind.

Stagiaires en invalkrachten

Naast onze pedagogisch medewerkers beschikken wij over onze eigen vaste invalkrachten. De invalkrachten vallen in op alle groepen van zowel het kinderdagverblijf als de buitenschoolse opvang. Ook zij zijn in het bezit van de juiste diploma's. Omdat wij gebruik maken van invalkrachten die in dienst zijn bij “De Klompjes” zijn dit ook bekende gezichten voor de kinderen, wat wij prettig en belangrijk vinden.

Regelmatig lopen er bij ons stagiaires mee, van uiteenlopende opleidingen, gerelateerd aan het beroepsveld van dagopvang en/of buitenschoolse opvang. De periode dat stagiaires bij ons aanwezig zijn verschilt per opleiding en opleidingsjaar.

Stagiaires die bij ons stage lopen zijn in de meeste gevallen boventallig. Dit betekent dat zij niet worden ingezet als pedagogisch medewerker. Zij ondersteunen onze pedagogisch medewerkers bij de dagelijkse gang van zaken, zoals activiteiten, fruit maken, en dergelijke. Dit is noodzakelijk voor het behalen van de kwalificaties. Zij voeren bij ons opdrachten uit die vanuit school worden verwacht.

Wanneer een stagiaire Pedagogisch Werk bijna klaar is met de opleiding (bezig zijn met het laatste jaar), mogen zij in geval van ziekte en kortdurende vakanties ingezet worden als medewerker op de groep. Ook bij ons gebeurt dit incidenteel.

Alle stagiaires die langer dan twee weken bij ons zullen zijn stellen zich voor aanvang van de stageperiode voor in onze nieuwsbrief.

Tijdens de opleiding worden stagiaires bij ons begeleid door een pedagogisch medewerker op de groep voor wat inhoudelijke uitvoering van het dagelijkse werk betreft. Voor controle van voortgang, opdrachten, examinering en contact met opleiding is de leidinggevende in de hoedanigheid van beroepspraktijkvormer verantwoordelijk. Zij begeleidt en adviseert ook de pedagogisch medewerker in de uitvoering van de begeleidende taak.

Andere medewerkers

Bij De Klompjes zijn 2 pedagogisch coaches werkzaam. Zij coachen alle pedagogisch medewerkers op de werkvloer en voeren half jaarlijkse coach gesprekken. Ze hebben de locaties verdeeld. Eén is coach voor kinderdagverblijf locatie Oosterhout, en de ander voor locatie Groote Boel en BSO (Vredesplein, Dorpshuis en Groote Boel) Hoe zij dit vorm geven staat in het coachplan beschreven. Ouders informeren wij hierover tijdens het intake gesprek.

Er is elke dag tenminste één kantoormedewerker aanwezig. Kantoormedewerkers zijn ook pedagogisch geschoold en kunnen zo in voorkomende gevallen direct ondersteuning bieden op de groepen. Voor wat betreft de invulling van de 3-uursregeling staan zij op de groepen tijdens vaste momenten.

Wij hebben bij “De Klompjes” een groepshulp die vier dagen in de week aanwezig is. Zij ondersteunt de medewerkers door het verrichten van diverse schoonmaakwerkzaamheden, klaarzetten van materialen, voorbereiden van maaltijden en het doen van de was en dergelijke. Hierdoor worden onze medewerkers ontlast en kunnen zij meer effectieve tijd met de kinderen doorbrengen. De groepshulp zal in ‘verloren tijd’ op de groepen bijschuiven en met de kinderen spelen of een knutselwerkje of spelletje doen. Dit is altijd boventallig en onder begeleiding van één van de vaste groepsmedewerkers.

Daarnaast is er regelmatig een technisch medewerker (klusjesman) en een schoonmaakhulp aanwezig. Zij ondersteunen de organisatie door op de groepen en de locaties alles in orde te houden. Zij zijn nooit als medewerker voor de kinderen aanwezig en nooit alleen met kinderen op een groep.

Alle overige volwassenen die bij “De Klompjes” op één van de locaties aanwezig zijn, zijn daar op uitnodiging en/of afspraak. Geen van hen maakt deel uit van de bezetting op de groepen. Zij zijn aanwezig vanwege een dienst of service die zij verlenen en vallen derhalve onder de verantwoordelijkheid van het kantoorpersoneel (bijvoorbeeld de onderhoudsmonteur van het koffieapparaat, schoonmaaksters etc.).

Alle volwassenen die op regelmatige basis bij ons aanwezig zijn, zijn gekoppeld via het Register Kinderopvang.

Algemene zaken

Groepen

In wetgeving is vastgelegd hoeveel kinderen in een groep geplaatst kunnen worden en hoeveel vierkante meters vloeroppervlak (binnen en buiten) per kind beschikbaar moet zijn. Al onze locaties voldoen aan deze wettelijk gestelde eisen.

Daarnaast hebben wij te maken met de BKR (beroepskracht-kind-ratio). Dit is een vastgestelde ‘berekening’ om eenduidig vast te stellen hoeveel pedagogisch medewerkers bij een bepaald aantal kinderen van bepaalde leeftijd aanwezig moeten zijn voor de begeleiding. Wij voldoen hier te allen tijde aan. Bij twijfel controleren wij de BKR altijd via de daarvoor bestemde Rekentool van de overheid (www.1ratio.nl).

Alle kinderen worden door middel van ons planningssysteem ingedeeld in een vaste basisgroep. De Wet Kinderopvang biedt de mogelijkheid om in bepaalde situaties van de indeling in basisgroepen af te wijken. Deze situaties zijn:

- twee of meer basisgroepen kunnen incidenteel worden samengevoegd (bijvoorbeeld in vakantieperiodes).

Groepsgrootte

Het aantal kinderen in de groep is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen en de grootte van de ruimte. Het minimum aantal in te zetten pedagogisch medewerkers wordt bepaald aan de hand van geldende wetgeving. Alleen tijdens de hieronder aangegeven tijden binnen de 3-uursregeling kan hiervan worden afgeweken.

Wanneer door ziekte of afwezigheid het kindaanantal wijzigt en hierdoor de inzet van medewerkers voor die dag zou kunnen veranderen, wordt hierover altijd overleg gevoerd met de leidinggevende.

In voorkomende gevallen raadplegen wij de Rekentool die hiervoor online beschikbaar is, zodat wij zeker aan de wettelijk vereiste BKR voldoen.

Drie-uursregeling

De 3-uursregeling zoals die is vastgelegd in de IKK hebben wij als volgt ingedeeld en geldt voor al onze locaties:

Kinderdagverblijf:

Alle medewerkers zijn aanwezig van 09:00 uur tot 17:00 uur.
Ervaring leert dat we niet afwijken van de BKR tot 8.00 uur.

Afwijking BKR

Begin van de dag: 08:00 tot 09:00 uur:
Lunchpauze: 12:45 tot 13:15 uur
Lunchpauze: 13:30 tot 14.00 uur
Einde van de dag: 17:00 tot 18:00 uur

Op de overige tijden wijken wij niet af van de BKR.

Wanneer er drie pedagogisch medewerkers op een groep staan vervangt een van de kantoormedewerker tussen 13.30 uur en 14.00 uur deze medewerker voor de middagpauze.

Vanaf 18.00 uur is het afhankelijk van het kindaanantal of er nog 1 of 2 pedagogisch medewerkers aanwezig voor de laatste kinderen. Wanneer er minder dan 3 kinderen zijn gaat de achterwachtregeling in werking en is er nog 1 pedagogisch medewerker aanwezig.

Buitenschoolse opvang:

Tijdens schoolweken wordt er niet afgeweken van het BKR. In de vakantieweken ziet het er als volgt uit:

Alle medewerkers zijn aanwezig van 09:00 uur tot 17:00 uur.
Ervaring leert dat we niet afwijken van de BKR tot 8.00 uur.

Afwijking BKR

Begin van de dag: 08:00 tot 09:00 uur:
Lunchpauze: 12:45 tot 13:15 uur
Lunchpauze: 13:30 tot 14.00 uur
Einde van de dag: 17:00 tot 18:00 uur

Op de overige tijden wijken wij niet af van de BKR.

Wanneer er drie pedagogisch medewerkers op een groep staan vervangt een van de kantoormedewerker tussen 13.30 uur en 14.00 uur deze medewerker voor de middagpauze.

Vanaf 18.00 uur is het afhankelijk van het kindaantal of er nog 1 of 2 pedagogisch medewerkers aanwezig voor de laatste kinderen. Wanneer er minder dan 3 kinderen zijn gaat de achterwachting in werking en is er nog 1 pedagogisch medewerker aanwezig.

Lunchpauze van 13.00 tot 13.30 uur. afwijking BKR (1 uur).

Op hele dagen worden altijd een ochtenddienst van 7 tot 13 uur, en een middagdienst van 13 tot 18.30 uur ingepland. Deze medewerkers houden geen pauze tijdens hun dienst. Als er maar één pedagogisch medewerker ingezet hoeft te worden dan overlappen de diensten vanzelfsprekend in verband met overdracht.

Aan het eind van de dag gaat elke pedagogisch medewerker pas naar huis als het kindaantal dit toelaat.

Groepsindeling op het kinderdagverblijf

Wij hebben gekozen voor een zo veel mogelijk horizontale groepsindeling op het kinderdagverblijf. Kinderen delen hun interesses met groepsgenoten, en ze hebben veel keus in vriendjes en vriendinnetjes op de groep.

Tot ongeveer 2 jaar zitten kinderen op een babygroep, daarna stromen zij door naar een peutergroep. Ongeveer vanaf hun derde verjaardag kunnen kinderen naar de peuterplusgroep. Door het werken met een opendeurenbeleid op de peutergroepen komen we aanvullend tegemoet aan de behoefte van deze leeftijd groep om op ontdekking te gaan in een steeds groter wordende speelwereld.

Op het kinderdagverblijf hebben wij de volgende basisgroepen:

De Klompjes

- Babygroep van 0 tot 2 jaar, maximaal 13 kinderen met 3 pedagogisch medewerkers
- Twee Peutergroepen vanaf 1 jaar, maximaal 12 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers
- Peuterplusgroep vanaf 3 jaar, maximaal 16 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers

Groote Boel

- Babygroep van 0 tot 2 jaar
Maximaal 16 kinderen met 4 pedagogisch medewerkers
- Verticale groep (0 – 4 jaar) Maximaal 15 kinderen en 3 pedagogisch medewerkers.
- Peutergroep 1 tot 4 jaar, maximaal 16 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers

Groepsindeling op de buitenschoolse opvang

Op de BSO hebben wij de volgende basisgroepen:

- Locatie vredesplein leeftijd van 4 tot 8 jaar, maximaal 20 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers en een groep met maximaal 10 kinderen met 1 pedagogisch medewerker
- Locatie Groote Boel leeftijd van 4 tot 8 jaar, maximaal 20 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers

- Locatie Dorpshuis leeftijd van 8 tot 13 jaar
Maximaal 24 kinderen met 2 pedagogisch medewerkers en een groep met maximaal 12 kinderen met 1 pedagogisch medewerker

Ook op iedere locatie beginnen de kinderen de middag met wat drinken en fruit, wat zij naar behoefte kunnen pakken. Daarna kunnen kinderen zich vrij door de ruimtes begeven om dat te doen waar hun voorkeur die dag naar uit gaat.

Het is op het Dorpshuis mogelijk voor kinderen om zelfstandig naar de BSO te komen, naar huis te gaan of op het schoolplein of in de speeltuin met vriendjes en vriendinnetjes af te spreken. Hiervoor moeten de ouders wel toestemming geven (door middel van een toestemmingsformulier).

Zonder toestemmingsformulier hebben de kinderen deze privileges niet. Voor elk kind is een fotokaartje aanwezig dat op het whiteboard gehangen wordt wanneer het kind aanwezig is (kinderen doen dit zelfstandig). Wanneer een kind ergens gaat spelen hangt hij/zij het kaartje bij de juiste plek, zodat voor medewerkers, ouders en andere kinderen altijd duidelijk is waar het kind zich bevindt. Wanneer een kind naar huis gaat, bergt het kaartje weer op. Deze hangen in de keukenkast op de grote groep.

Dagelijkse werkwijze

Dagindeling

Dagindeling van de babygroep

Voor de dagindeling van de kleinste baby's kijken we naar het ritme van thuis. Dit ritme van voeden en slapen wordt zoveel mogelijk aangehouden op het kinderdagverblijf. De kinderen vanaf ongeveer een jaar gaan mee in het ritme van het kinderdagverblijf, wat in veel gevallen ook het ritme is wat thuis gehanteerd wordt.

Ons schema is als volgt (tijden bij benadering):

09.30 uur	drinken en tussendoortje
11.30 uur	broodmaaltijd
14.30 uur	drinken en tussendoortje
16.30 uur	warme maaltijd of tussendoortje

Vanaf ongeveer 1 jaar krijgen de kinderen om 16.15 uur een warme maaltijd of yoghurt. Ouders kiezen voor één van de twee. Kinderen eten dan geen zelf meegebracht groentehapje of iets dergelijks meer.

De kinderen die één keer slapen gaan na het brood naar bed en de kinderen die nog twee keer slapen gaan om ongeveer 10.00 uur en 14.30 uur naar bed.

Tussendoor wordt er met de kinderen gespeeld, gezongen en geknutseld. Ook krijgen de kinderen de kans om zelf te spelen en te ontdekken.

De dagindeling van peutergroep en de verticale groep

Op de peutergroepen wordt gewerkt met open deuren (zie opendeurenbeleid op de website). Hiervoor zijn vaste momenten in de dagindeling gereserveerd. Zo blijft er goede balans tussen de veiligheid van de eigen groep en de bekendheid met de eigen leidsters, en de mogelijkheid om op ontdekkingstocht te gaan en met andere materialen en kinderen te spelen. De dagindeling op de peutergroepen ziet er in de basis als volgt uit:

- 9.00 uur: Samen de groep opruimen.
- 9.10 uur: Groepstijd met drinken en tussendoortje
- 9.45 uur: Activiteiten in het kader van het opendeurenbeleid**
- 11.20 uur: Samen opruimen en tafeldekken.
- 11.30 uur: Broodmaaltijd

Ca. 12.00-14.30 uur: er is middagrust...

- 14.30 uur: Kinderen verschonen en aankleden.
- 15:00 uur: Drinken en tussendoortje/groepstijd.
- 15.15 uur: Activiteiten in het kader van het opendeurenbeleid**
- 16.15 uur: Naar binnen voor de warme maaltijd of drinken en tussendoortje.
- 17.00 uur: Kinderen verschonen. Het laatste uur van de dag spelen de kinderen waar mogelijk zelf, op de eigen groep, er is veel overdracht en contact met ouders.

** Activiteiten in het kader van het opendeurenbeleid. Tijdens het opendeurenbeleid spelen kinderen in verschillende groepsruimtes. Alle pedagogisch medewerkers doen activiteiten met de kinderen, verdeeld over de buitenruimte en de groepsruimtes. Zij begeleiden en ondersteunen het spel van de kinderen die op dat moment in hun groep of in de buitenruimte aanwezig zijn. Daarnaast worden er georganiseerde activiteiten aangeboden door de pedagogisch medewerkers die daarvoor zijn ingepland en/of die dit hebben voorbereid voor de dag. Dit is elke dag minimaal een aanvullende binnen- en een buitenactiviteit. Daarnaast hebben alledrie de groepsruimtes specifieke speelmogelijkheden die uniek zijn voor die groep. Kinderen mogen kiezen voor een begeleide activiteit of vrij spelen en ontdekken in één van de hoeken of het atelier.

Dagindeling op de buitenschoolse opvang

De dagindeling op schooldagen:

- 12.00/15 uur kinderen van school halen (indien van toepassing)
- 12.30 uur broodmaaltijd (indien van toepassing)
- 14.00 uur kinderen van school halen locatie Grote Boel
- 15.00 uur kinderen van school halen
- 15.45 uur drinken en tussendoortje
- 16.30 uur warme maaltijd (indien van toepassing)

De dagindeling op vakantie- en andere vrije dagen:

- 07.00 openen
- 09.30 gezamenlijk begin van de dag met drinken en een tussendoortje*
- 12.00 broodmaaltijd
- 14.30 drinken en tussendoortje
- 16.30 kinderen kunnen worden opgehaald.
- 16.30 warme maaltijd (indien van toepassing)

Buiten de gezamenlijke tafelmomenten spelen de kinderen vrij met elkaar, buiten of in de groepsruimtes, of doen de medewerkers activiteiten met hen.

In vakanties is er een activiteitenplanning rondom een thema.

Halen en brengen in de vakantie is anders dan op schoolweken.

Zo worden de kinderen op locatie Oosterhout tot 8.00 uur opgevangen op locatie Vredesplein. Daarna gaan de kinderen van locatie Dorpshuis gaan met de pedagogisch medewerker(s) naar Dorpshuis en kinderen van Vredesplein blijven bij pedagogisch medewerker(s) op Vredesplein.

Bij locatie Grote Boel starten en eindigen alle kinderen van de BSO op de locatie Grote Boel.

Wanneer we buiten de locatie een activiteit doen, gaan we indien mogelijk lopend. Het komt ook voor dat we uitstapjes verder weg maken en gaan we met onze 2 bussen en indien nodig ook met een taxi met chauffeur. In die taxi rijdt dan ook een pedagogisch medewerker mee.

Bijv. (kinder)boerderij, maisdoolhof, bos. We zorgen ervoor dat voor elke vakantie de activiteiten variëren en daarbij aandacht besteden aan het aanbieden van activiteiten gericht op de verschillende ontwikkelingsgebieden. We betrekken ook de kinderen bij het tot stand komen van de activiteiten.

Voorschoolse opvang

Naast buitenschoolse opvang, biedt “De Klompjes” elke dag vanaf 7.00 uur ook voorschoolse opvang voor kinderen van basisschool SamSam. De kinderen kunnen dan gebracht worden naar onze buitenschoolse opvanglocatie in de groepsruimte van het Dorpshuis voor de kinderen die naar basisschool Sam-Sam gaan. De kinderen kunnen daar even spelen voor de schooldag begint. Tegen 8.15 uur worden de kinderen lopend naar school gebracht.

Op onze locatie Groote Boel is er geen VSO aanbod.

Brengen en halen

Op het kinderdagverblijf

’s Morgens om 7.00 uur (Groote boel 7.30 uur) wordt er gestart met een opvanggroep waar alle vroege kinderen worden opgevangen. Vanaf half 9 zijn alle groepen open. Het brengen van kinderen kan tot 9.00 uur op de groep. Dan starten de groepen met hun programma. De kinderen die na 9.00 uur komen worden door een kantoormedewerker op de gang opgevangen en naar de groep gebracht om het programma zo min mogelijk te verstoren.

Het brengen van een kind is een belangrijk moment. Het kind moet afscheid nemen en sommigen hebben daar moeite mee. De pedagogisch medewerker zal het kind overnemen om zo samen afscheid te kunnen nemen. Daarna zal zij het kind aanzetten tot een activiteit waardoor het dankzij de afleiding het eventuele verdriet al snel vergeet. U als ouder kunt het proces bespoedigen door het afscheid nemen niet te lang te maken.

Bij het halen van het kind moet een ouder zich realiseren dat het voor het kind fijn kan zijn als de ouder eerst nog even tijd reserveert om te luisteren naar wat het kind te vertellen heeft over de dag die het bij ons heeft doorgebracht. Het kind kan dan laten zien met welk speelgoed het heeft gespeeld of hij/zij kan een knutselwerkje laten zien dat is opgehangen op de groep. Op dit moment is er altijd even contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers om eventuele bijzonderheden te bespreken.

Ook is het van belang dat de ouder zich aan afspraken houdt. Als een ouder zegt: “Ik kom je vanavond halen”, kan een kind erg teleurgesteld zijn als iemand anders hem/haar komt ophalen. Komt iemand anders uw kind halen, dan verwachten wij dat ouders dat van tevoren hebben aangegeven. Als dat niet het geval is zullen wij contact opnemen om de afspraak te controleren, zodat het kind in geen geval onbedoeld met anderen mee naar huis gaat.

Kinderen kunnen worden opgehaald vanaf 16.30 uur. Wanneer dit eerder is horen wij dit graag, zodat rekening gehouden kan worden met het schema van het kind.

Minderjarigen mogen geen kinderen ophalen.

Op de buitenschoolse opvang

Tijdens vrije dagen en schoolvakanties wordt er om 07.00 uur (Grote Boel om 7.30 uur) gestart. Het kind kan worden gebracht tot 09.00 uur, omdat wij dan met het dagprogramma beginnen. Is een kind er om 9.30 uur nog niet, zullen wij even contact leggen met ouders om te horen of alles goed is.

Het brengen van het kind is ook op de BSO belangrijk. Het is een moment om informatie over te dragen tussen pedagogisch medewerker en ouders en het kind neemt afscheid voor de dag. Soms kunnen met name de wat jongere kinderen hier nog moeite mee hebben. De pedagogisch medewerker zal het kind na het afscheid nemen dan ook aanzetten tot spel waardoor het kind dankzij de afleiding het eventuele verdriet al snel vergeet. Het proces kan bespoedigd worden door het afscheid nemen niet te lang te maken.

Het is prettig als een ouder zich bij het ophalen realiseert dat het voor het spelende kind fijn is als de ouder nog even tijd maakt om dingen te bekijken die het heeft gemaakt of alvast te vertellen over wat het heeft gedaan. Er is tijd voor contact tussen pedagogisch medewerker en ouders om de dag van het kind te bespreken.

Komt iemand anders het kind halen, dan verwachten wij dat de ouder dat van tevoren heeft laten weten. Hebben wij hierover geen bericht gehad geven wij het kind niet mee. Wij geven kinderen niet mee aan minderjarigen.

Kinderen kunnen vanaf 16.30 uur worden opgehaald. Mocht een ouder het kind eerder willen ophalen, dan wordt het op prijs gesteld als de pedagogisch medewerkers op de hoogte worden gesteld, zodat zij daar rekening mee kunnen houden in het programma van de dag.

Ophalen van school

De kinderen worden met onze eigen bussen/ lopend of bakfiets opgehaald van school. In de bussen zitten de kinderen op stoelverhogers met de gordels vast. Kinderen die groter zijn dan 1.35 meter mogen volgens overheidsrichtlijnen zonder stoelverhoger.

Ruilen en extra opvang

Voor 52-wekencontracten is de optie ruilen beschikbaar. Alle opvang uren die zijn komen te vervallen door ziekte of vrij van de ouders worden maximaal 6 maanden bewaard voor incidenteel extra opvang (ruilen).

Ruil en extra dagen kunnen maximaal 3 weken van tevoren toegekend kunnen worden. De plaatsing kan alleen door gaan als de groeps grootte het voor de gevraagde dag toelaat dat het kind wordt opgevangen.

Kinderen kunnen alleen op hun eigen groep geplaatst worden mits er door ouders vooraf toestemming is gegeven. Deze toestemming kunnen ouders geven op het toestemmingformulier dat bij de intake wordt besproken. Wat de afspraken hiervoor zijn staan beschreven in het formulier ‘opvang buiten vaste stamgroep’.

Zieke kinderen

In onze visie hoort een ziek kind thuis verzorgd te worden. Het kind voelt zich alleen maar ellendiger in een drukke omgeving. Daarbij kunnen de pedagogisch medewerkers het zieke kind niet de aandacht geven die het nodig heeft, zonder dat het ten koste gaat van de andere kinderen. Ook dienen wij ervoor te waken dat de andere kinderen niet besmet raken. Het

protocol zieke kinderen en pijn wordt gevolgd om te bepalen wanneer ouders bericht worden en wanneer wij vragen om kinderen te komen ophalen. Dit protocol is opgesteld aan de hand van de richtlijnen van het Genootschap voor Huisartsen en te vinden op onze website

Medicijnenprotocol

Wanneer de ouders de pedagogisch medewerker verzoeken om aan hun kind bepaalde medicijnen toe te dienen, dan is dit onder voorwaarden mogelijk. De medicatie moet zijn voorgeschreven door de huisarts. De regel is dat de ouder opschrijft in ons medicijnschrift om welk medicijn het gaat en welke dosering moet worden gegeven en op welk moment van de dag. De ouder dient dit te ondertekenen. De pedagogisch medewerker zet haar handtekening als het medicijn is toegediend.

Aan het verzoek van de ouder om het kind paracetamol te geven om de koorts te onderdrukken geven wij geen gehoor, omdat wij vinden dat een ziek kind thuis verzorgd moet worden. Dit is ook vermeld op ons protocol zieke kinderen en pijn.

Wanneer er een besmettelijke ziekte heerst wordt dit via het mededelingenbord in de gang bekend gemaakt. Indien nodig waarschuwen wij de GGD.

Kwaliteit en actualiteit

Drie keer per jaar, in de algemene vergaderingen, worden vooraf afgesproken delen van het pedagogisch beleid doorgenomen met de pedagogisch medewerkers. Iedereen krijgt de mogelijkheid feedback te geven. Waar nodig wordt het beleid aangepast en/of aangevuld.

Ook de oudercommissie neemt jaarlijks het beleidsplan onder de loep en geeft hierop feedback. Dit gebeurt aan het einde van een lopend jaar, zodat de op- en aanmerkingen of te verwerken wijzigingen kunnen worden meegenomen voor het nieuwe jaar en dan ook met de pedagogisch medewerkers kunnen worden doorgenomen.

Nieuwe pedagogische medewerkers krijgen voor aanvang van het dienstverband het pedagogisch beleidsplan toegestuurd. Op coachende wijze worden zij begeleid in de werkwijzen en visie op pedagogisch handelen binnen “De Klompjes”. De leidinggevende observeert, bespreekt en evalueert regelmatig op alle groepen.

In de maandagbrief, die met grote regelmaat aan alle medewerkers wordt toegestuurd met uiteenlopende belangrijke informatie, komt het beleidsplan ook aan bod. Stukken er uit worden weergegeven als extra aandachtspunt of om te bespreken op een komende vergadering. Soms wordt gevraagd er op te reageren, iets van te vinden, persoonlijke ervaringen te delen, voorbeelden te geven of de eigen handelwijze te beschrijven. Dit vergroot de actualiteit van het beleidsplan.